

УДК 37.02:81'243(045)

DEVELOPMENT OF WRITING COMPREHENSION IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES BY MEANS OF CREATIVE WRITING TECHNOLOGY IN THE FAIRY TALE GENRE**РОЗВИТОК ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА У ЖАНРІ КАЗКИ**

Rybalka N.V. / Рибалка Н.В.

assistant / асистент

ORCID: 0000-0003-3804-6875

*Mykhailo Tuhan-Baranovskiy Donetsk National University of Economics and Trade,
Kryvyi Rih, Tramvaina 16, 50005**Донецький національний університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського, Кривий Ріг, Трамвайна 16, 50005*

Анотація. У статті розглядається технологія креативного письма для розвитку і удосконалення іншомовного писемного мовлення. У фокусі уваги креативне письмо у жанрі казки та опис алгоритму роботи з даним видом мовної діяльності студентів з урахуванням теоретичних засад казок. Центральним завданням запропонованої технології виступає написання своєї власної казки на новий лад. Подібні творчі завдання слугують для самовираження, сприяють розвитку та вдосконаленню іншомовного письмового мовлення студентів мовних факультетів та нарощують творчий потенціал майбутніх спеціалістів у різних сферах діяльності.

Ключові слова: іноземна мова, казка, креативне письмо, писемне мовлення, творча майстерня

Вступ.

Навчання письмової мови іноземною мовою стало невід'ємною частиною іншомовної освіти незалежно від віку учнів та передбачається у всіх типах навчальних закладів та ступенях освіти: від початкової школи до мовних факультетів інститутів та університетів.

Дана стаття присвячена проблемі розвитку іншомовної писемної мови студентів, зокрема, такого її компоненту як креативне письмо. Ця проблема є актуальною, оскільки в суспільстві залишається високим запит на фахівців із великим творчим потенціалом. Тим не менш, випускники мовних вузів часто не мають розвинених творчих здібностей. Одним із шляхів нарощування творчої складової серед інших компетенцій майбутнього спеціаліста бачиться у розвитку навичок креативного письма.

Виклад основного матеріалу.

Творча писемна мова неоднорідне поняття і вбирає кілька підвидів писемного мовлення: рефлексивне письмо (есе, стаття, письмовий коментар та ін.), тематичне письмо (доповідь, анотація), особисте письмо (щоденник, мемуари тощо), креативне письмо (байка, казка, вірш та ін.) [1].

У даній роботі увага сфокусована на креативному письмі у жанрі казки. Казка є унікальним матеріалом, як у науковому, так і у освітньому, і навіть виховному плані. У казках знаходять свій відбиток архетипи, які мають цінну інформацію про колективне несвідоме того чи іншого етносу. Вивчення казки на мовних факультетах має посідати гідне місце. Поінформованість студента

про жанр казки, теоретичні напрацювання в галузі дослідження казок дає йому можливість не тільки розширити свій науковий кругозір, а й може бути використаним для розвитку власних комунікативних умінь.

Казки можна знайти серед усіх народів, але концепція казки, відокремлення її як літературного жанру, відбулося набагато пізніше за її появу, що пов'язано, перш за все, з іменами братів Грімм. Ймовірно, казки походять з міфів, які розповідали про надприродні сили та героїв, які ними наділені. Сенс терміну «казка» згодом сильно змінився. Спочатку слово мало негативний відтінок, тому що воно було пов'язане з хибними історіями. Тільки з появою французьких казок про фей та оповіданнями з «Тисячі та однієї ночі», а також зі збірками казок Бехштейна та братів Грімм сприйняття читачами казок стало позитивним [4]. Слід зазначити, що чіткого визначення терміна «казка» не існувало. Дослідники казок через різні позиції та погляди намагалися дати своє власне визначення. Щоб зрозуміти значення цього терміна, було б корисно спершу розглянути походження слова. Наприклад, у німецькій мові слово Märlein "казка" походить від середньонімецького слова "maere" і пізніше було отримано від іменника "mare" за допомогою зменшувального суфікса, і несло такі значення як "звіт", "оповідання" або "слух". На сьогоднішній день автори всіх трактувань терміну «казка» сходяться на думці, що, перш за все, це художня розповідь із фантастичною вигадкою, що відображає культурні цінності її творця.

Різностороннє вивчення та аналіз казок є дуже корисним заняттям на практиці писемного мовлення. У межах цієї дисципліни казка є продуктивним жанром і передбачає роботу над переказом та інтерпретацією художнього тексту. Їхнє написання, безсумнівно, цікаве та необхідне завдання, проте переказ та інтерпретацію ми відносимо до одного з основних видів передачі змісту тексту. Інша річ дати можливість студенту відтворити свій художній текст, побути в ролі автора самому. З цією метою можна розробити на заняттях творчу майстерню «Казка на сучасний лад» (Märchen auf moderne Weise). Метою такої майстерні є розвиток навичок іншомовного письмового мовлення в цілому та креативного письма зокрема. Більше того, майстерня сприяє самореалізації та самовираженню студента, посилює мотивацію у сфері креативного письма, що дуже важливо для становлення творчої особистості майбутнього фахівця, враховуючи той факт, що таких можливостей у тих, хто навчається у вузі, недостатньо через велику кількість теоретичних дисциплін.

На першому етапі роботи у майстерні група знайомиться з концепцією казки. З різних теорій можна одержати такі характеристики народної казки:

- чітка форма та структура казки;
- дива як частина сюжету та його сприйняття як частина реальності;
- розважальна текстова функція;
- обмежена кількість дійових осіб;
- дидактична функція: передача певних цінностей;
- одномірність: немає чіткої межі між магічним світом та реальністю;
- поверховість: немає докладного опису фігур, часу та простору; дія у центрі уваги;

- абстрактний стиль: немає чіткої інформації про місце та час, немає одночасної дії кількох фігур;
- специфічні мовні формули: спеціальні вступні та підсумкові мовні кліше та фрази;
- віддаленість від реальності: втрата почуття магії та чарівництва, з одного боку, та почуття повсякденності, з іншого;
- ізоляція та багатогранність фігур;
- символи: наприклад, стріли символізують волю персонажів;
- певні числа, наприклад, три, сім чи дванадцять мають символічне значення;
- персонажі, що викликають симпатію або, навпаки, антипатію - це певні типи персонажів - бідні, дурні, голодні, слабкі та молоді постаті (наприклад Попелюшка, Червона Шапочка, Вовк) або, навпаки, злі, жадібні, старі;
- вигадані предмети або фігури: фантастичні об'єкти (дзеркало, що говорить), фігури (карлик, фея) і т. д.;
- як правило, щасливий кінець (happy end).

На другому етапі групі пропонується для читання та аналізу казка. На цьому етапі студенти обговорюють такі питання:

- 1) походження казки;
- 2) герої та все, що про них відомо;
- 3) тварини/рослини, їх опис та функція (якщо є);
- 4) магичні предмети (якщо є);
- 5) мовні особливості (дієслівні часи, наявність означень, їх особливості), виписуються приклади;
- 6) стилістичні особливості (наявність ритмічних повторів, прямої мови, специфічних для казок зачинних та кінцевих кліше типу *Es war einmal ein Mädchen...*, порівнянь, афоризмів, прислів'їв тощо);
- 7) кількість абзаців, опис логіко-сюжетних переходів, подієвий темп (стиснення чи уповільнення);

На третьому етапі моделюється макет сюжету казки. Студентам пропонується збудувати сюжетну лінію, використовуючи класифікацію стійких елементів В.Я. Проппа [2]. Зазвичай застосовуються відомі карти Проппа.

На четвертому етапі учасники майстерні розбиваються на пари, яким пропонується написати сучасну версію оригіналу з урахуванням мовних, стилістичних особливостей, основних функцій (макета).

На п'ятому етапі відбувається презентація всіх сучасних версій казки аудиторії, які оцінюються за певними критеріями:

- відповідність сучасних героїв прототипам оригіналу;
- відповідність допоміжних фігур та символів;
- дотримання стійких елементів (функцій), дотримання розробленого макету оригінальної казки;
- організація тексту (відповідність абзаців, логічних частин);
- стильова відповідність / вмиле наслідування стилю оригіналу (тут йдеться швидше про відповідність певних типових формулювань, але не

про повне копіювання стилю оригіналу. Оскільки казка написана на сучасний лад, учасники майстерні мають право використовувати сучасну мову).

На завершальному етапі відбувається підрахунок балів, визначаються лідери. Останні два етапи є рефлексією роботи учасників майстерні. Студенти обмінюються ідеями та результатами, бачать свої переваги та недоліки, які враховують у написанні подальших робіт. Групі також зазвичай пропонується оцінити роботу майстерні за такими пунктами:

- 1) теоретична значимість;
- 2) практичне значення;
- 3) емоційна задоволеність.

Під час оцінювання зазвичай обирається трьохбальна шкала, де 1 – низький рівень, 2 – середній, 3 – високий. Слід також зазначити, що майстерня оцінюється учасниками зазвичай високо, учні показують високий рівень задоволеності, що допомагає дійти висновку про велику значимість даної практики. Учасники відзначають, що в ході роботи вони не тільки багато чого дізнаються з теорії казки, пізнають культурологічні особливості іншомовних казок, але й опановують основні інструменти і матеріали, з яких вони створюються, тобто морфологію казки, що допомагає їм на шляху становлення власних навичок створення художнього тексту. Студенти також цінують можливість самовираження, обміну ідеями під час роботи майстерні.

Висновки.

На закінчення хотілося б відзначити, що придбані під час роботи над креативним письмом у жанрі казки теоретичні знання та практичні вміння та навички сприяють розвитку та вдосконаленню іншомовного письмового мовлення студентів мовних факультетів. Більш того, отриманий досвід креативного письма може бути використаний у перспективі в педагогічній та викладацькій діяльності майбутнього спеціаліста, також в інших галузях, де потрібен високий рівень володіння іншомовною письмовою мовою, у тому числі і творчої спрямованості, наприклад, у сфері реклами, літератури, публіцистики та інших.

Література:

1. Житкова Е.В., Карпова Н.А., Козловская Е.В. Креативное письмо при обучении взрослых иностранному языку: учебно-методическое пособие/под ред. канд. филол. наук Н.А. Карповой. Томск: Издательство Томского государственного университета, 2021. 108 с.
2. Пропп В. Я. Морфология сказок. М., 1983. 385 с.
3. Krämer-Kimmig Maar. Kreatives Schreiben. *Kreatives Schreiben: Elfchen*. Regionale Fortbildung: Neue Medien Deutsch, 2000. S. 7.
4. Luthi, Max: Märchen. Bearb. von Heinz Rollecke. 8., durchges.u. erg. Aufl. Stuttgart: Metzler, 1990. 135 S.
5. Spinner K. Kreativer Deutschunterricht. Seelze: Kallmeyer Verlag, 2001. 192 S
6. Schreiter I. Schreibversuche. Kreatives Schreiben bei Lernern des Deutschen als Fremdsprache. München: IudiciumVerlag, 2002. 235 S.

References:

1. Zhitkova, E. V., Karpova, N. A., Kozlovskaya, E. V. (2021). *Kreativnoe pismo pri obuchenii vzroslyih inostrannomu yazyku: uchebno-metodicheskoe posobie* [Creative Writing in Teaching Adults a Foreign Language: A Study Guide] / ed. by N.A. Karpovoy. Tomsk, Tomsk State University Publ., 2021, 108 p. [in Russian]
2. Propp, V. Ya. (1983). *Morfologiya skazok* [Morphology of fairy tales]. Moscow, 85 p. [in Russian]
3. Krämer-Kimmig, Maar. (2000). Kreatives Schreiben. *Kreatives Schreiben: Elfchen*. Regionale Fortbildung, Neue Medien Deutsch, S. 7. [in German]
4. Luthi, Max (1990). Märchen. Bearb. von Heinz Rollecke. 8., durchges.u. erg. Aufl. Stuttgart, Metzler. 135 S. [in German]
5. Spinner, K. (2001). Kreativer Deutschunterricht. Seelze: Kallmeyer Verlag, 192 S. [in German]
6. Schreiter, I. (2002). Schreibversuche. Kreatives Schreiben bei Lernern des Deutschen als Fremdsprache. München, IudiciumVerlag, 235 S. [in German]

Abstract. *The article deals with the technology of creative writing for the development and improvement of foreign language writing. The focus is on creative writing in the genre of fairy tales and the description of the algorithm for working with this type of students' language activity, taking into account the theoretical foundations of fairy tales. The central task of the proposed technology is writing your own fairy tale with a modern twist. Such creative tasks are applied for self-expression, contribute to the development and improvement of foreign language writing comprehension of language faculty students, and increase the creative potential of future specialists in various fields of activity.*

Key words: *foreign language, fairy tale, creative writing, writing comprehension, creative workshop*

Стаття відправлена: 15.04.2023 р.

© Рибалка Н.В.